

UCHWAŁA NR
RADY GMINY TARNÓW OPOLSKI

z dnia

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U z 2016 r. poz. 446 ze zm.) i art.6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U z 2015 r. poz. 1390) Rada Gminy Tarnów Opolski uchwała, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2021 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Tarnów Opolski.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2017–2021**

Tarnów Opolski 2017r.

WSTĘP

Przemoc w rodzinie, pomimo tego, że oficjalnie nie jest uważana za akceptowalną, nadal jest zjawiskiem bardzo powszechnym. Niezależnie od poziomu wykształcenia, statusu społecznego, czy zamożności jest ona wszechobecna.

Zgodnie z art. 2 pkt 2 Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 1390) przemoc w rodzinie to zarówno jednorazowe, jak i powtarzające się umyślne działanie, czy też zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Jak podaje Nowakowska (2008), przemoc jest zachowaniem skierowanym w stosunku do osoby bliskiej. Celem takiego zachowania jest utrzymanie kontroli i władzy nad osobą słabszą. O przemocy mówimy w sytuacji, kiedy działania przeciwko członkowi rodziny są zamierzone, wykorzystana jest przewaga sił oraz naruszana jest jego godność, a także podstawowe prawa oraz wolność, co powoduje cierpienie i szkody.

Definicja przemocy według Pospiszyla (1994, s.7) brzmi następująco „...są to wszelkie i nieprzypadkowe akty godzące w osobistą wolność jednostki lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnej relacji.”

Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Do podstawowych rodzajów przemocy zalicza się:

- Przemoc fizyczną – wszelkie zachowania agresywne, których celem jest zadanie drugiemu człowiekowi bólu fizycznego, uszkodzenie ciała, pogorszenie zdrowia lub pozbawienie życia;
- Przemoc psychiczną – działania, których celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary oraz wzbudzenie w niej strachu;
- Przemoc seksualną – polega na zmuszaniu innej osoby do podejmowania niechcianych zachowań seksualnych lub deprecjonowaniu jej seksualności;

- Przemoc ekonomiczną – wszelkie działania mające na celu ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy;
- Zaniechywanie – dotyczy zarówno sfery fizycznej, jak i psychicznej, polega na ciągłym niezaspakajaniu podstawowych potrzeb emocjonalnych i fizycznych.

Podkreślić należy, że przemoc jest przestępstwem, które w zależności od tego, czy ma charakter jednorazowy, czy powtarzalny jest ścigane z różnych artykułów zawartych w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karnym (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1137).

Przemoc wobec osób najbliższych jest traktowana jako przestępstwo przeciwko rodzinie i opiece. Jak podaje treść artykułu 207 Kodeksu karnego:

„§1. Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny i fizyczny, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat.

§2. Jeżeli czyn określony w §1 połączony jest ze stosowaniem szczególnego okrucieństwa, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od roku do 10 lat.

§3. Jeżeli następstwem czynu określonego w §1 lub 2 jest targnięcie się pokrzywdzonego na własne życie, sprawca podlega karze pozbawienia wolności od 2 do 12 lat”.

Rodzina jest najmniejszą i zarazem podstawową grupą społeczną. Zbiorowość ta może być powiązana ze sobą więzią małżeństwa, pokrewieństwa, powinowactwa, ale też adopcji (Tyszka, 1979). Aby rodzina mogła prawidłowo funkcjonować, istotną rolę odgrywają pozytywne relacje między jej członkami.

Przemoc w rodzinie niesie za sobą poważne konsekwencje. Prowadzi nie tylko do fizycznych uszkodzeń ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Narastanie zjawiska przemocy w rodzinie wymaga niezwłocznego podjęcia działań zawartych w niniejszym Programie.

Program Przeciwdziałania Przemocy Gminy Tarnów Opolski ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2017–2021. W zależności od potrzeb i zmian sytuacji społecznej zadania Programu mogą ulegać modyfikacjom.

I. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Tarnów Opolski

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31 grudnia 2016 roku Gmina Tarnów Opolski liczyła 9495 mieszkańców. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Opolu wynosi 232, brak danych o osobach pobierających zasiłek dla bezrobotnych.

Statystyki dowodzą, że na dzień 31 grudnia 2016r. około 5% mieszkańców gminy korzysta z zasiłków udzielanych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika, że w okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku odnotowano 11 zgłoszeń. Liczba osób, które podjęły leczenie odwykowe nie jest znana.

Ze statystyk policyjnych wynika, że w 2016 roku na terenie gminy przeprowadzono 119 interwencji domowych, w tym 49 interwencji dotyczących przemocy.

W okresie od 1 stycznia 2016 roku do 31 grudnia 2016 roku do Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 30 formularzy „Niebieskie Karty”.

Ofiarami przemocy były najczęściej kobiety i dzieci. Sprawcami byli mężczyźni, w większości przypadków uzależnieni od alkoholu.

W szkołach znajdujących się na terenie Gminy Tarnów Opolski również obserwuje się agresywne zachowania wśród uczniów.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

II. Cele programu

Cele ogólne Programu:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Tarnów Opolski,
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony osób doznających przemocy w rodzinie.

Powyższe cele będą realizowane poprzez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Tarnów Opolski,

- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w rodzinie.

III. Założenia Programu

Realizacja celów Programu zakłada:

- 1) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- 2) promowanie modelu rodziny wolnego od przemocy,
- 3) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

IV. Program jest spójny z Programami:

- Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Powiatowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Tarnów Opolski,
- Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
- ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016r. poz. 930 z późn. zm.),
- ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2015 r. poz. 1286 z późn. zm.).

V. Zasoby Gminy Tarnów Opolski w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą:
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
 - Policja,
 - Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- placówki oświatowo-wychowawcze,
- Zakłady Opieki Zdrowotnej,
- organizacje pozarządowe,
- parafie.

VI. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym,
- dobra współpraca służb i instytucji na terenie gminy oraz poza nią,
- otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- silne więzi rodzinne,
- chęć zmiany i wyjścia z kryzysu.

VII. Zagrożenia w realizacji zadań:

- stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych,
- brak współpracy rodziny w zakresie przezwycięzania kryzysów,
- zależność ekonomiczna ofiary od sprawcy,
- ubóstwo,
- problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- brak infrastruktury socjalnej w gminie,
- brak lub zbyt mała współpraca interdyscyplinarna,
- brak motywacji ekonomicznej dla członków zespołu interdyscyplinarnego.

VIII. Realizacja celów Programu

CEL 1

Zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Tarnów Opolski

Działania:

1. Określenie w drodze uchwały trybu powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania.

Podmiot realizujący działanie:

- Rada Gminy.

2. Powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- Wójt.

3. Współpraca w ramach zespołu interdyscyplinarnego:

- pracownicy socjalni,
- przedstawiciele oświaty,
- przedstawiciele Policji,
- kuratorzy sądowi,
- przedstawiciele Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedstawiciele ochrony zdrowia,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- inni w zależności od zasobów,
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach,
- rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- monitorowanie sytuacji rodzin dotkniętych przemocą,
- dokumentowanie działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań,
- podejmowanie działań prewencyjnych w środowiskach zagrożonych przemocą,
- inicjowanie interwencji w środowiskach dotkniętych przemocą,
- udział w działaniach edukacyjno-informacyjnych.

4. Edukacja dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy:

- propagowanie skutecznych sposobów powstrzymywania przemocy,
- obalanie mitów na temat przemocy,
- szkolenia na temat przemocy,
- prowadzenie kampanii zwłaszcza wśród dzieci i młodzieży w zakresie ograniczenia oglądania przemocy w telewizji, grach komputerowych,
- wspieranie różnych form spędzania wolnego czasu promujące zachowania nieagresywne,
- organizowanie spotkań edukacyjnych dla mieszkańców, np. w świetlicach wiejskich,
- dystrybucja ulotek i informacji na temat przemocy i jej skutków,
- organizowanie konkursów, np. plastycznych, wśród dzieci i młodzieży w zakresie zapobiegania przemocy.

Podmioty realizujące działanie:

- placówki oświatowo-wychowawcze,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,

CEL 2

Zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie

Działania:

1. Izolowanie sprawców od ofiar.
2. Udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-
-edukacyjnych.
3. Przeprowadzanie rozmów z osobami nadużywającymi alkoholu, stosującymi przemoc.
4. Kierowanie wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o objęcie leczeniem odwykowym w związku z nadużywaniem alkoholu.

CEL 3

Zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie

Działania:

1. Utworzenie punktu informacyjnego:
 - udzielanie informacji dotyczącej bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w ośrodkach interwencji kryzysowej i w specjalistycznych ośrodkach wsparcia,
 - udzielanie informacji na temat pozyskania zaświadczenia lekarskiego,
 - udzielanie informacji na temat praw osób będących ofiarami przemocy,
 - udzielanie informacji sprawcom przemocy na temat programów korekcyjno-
-edukacyjnych,
 - rozpowszechnianie telefonu zaufania „Niebieska Linia”, „Pomarańczowa Linia”.

Podmiot realizujący działanie:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.
2. Prowadzenie działań interwencyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy:
 - podejmowanie działań interwencyjnych w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”,
 - przekazywanie informacji o podejmowanych działaniach przewodniczącemu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Podmioty realizujące działanie:

- Policja,
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedstawiciele oświaty,
- przedstawiciele ochrony zdrowia.

3. Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia.

Podmioty realizujące działanie:

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Policja,
- Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

4. Kierowanie wniosków do Sądu Rejonowego w Opolu o wgląd w sytuację rodziny w przypadku występowania przemocy w rodzinie, w której są dzieci.

Podmiot realizujący działanie:

- Gminny Zespół Interdyscyplinarny.

Monitorowanie

Monitorowanie realizacji Programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Sprawozdania z realizacji Programu podmioty składają do dnia 31 stycznia każdego roku do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Sprawozdawczość

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie Opolskim do dnia 31 marca każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

Finansowanie Programu

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Tarnów Opolski, dotacji oraz ze środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.